

Χωρίς τη γλυκιά γοητεία του τρόμου

> «Εξορκισμός» του Ντον Τέιλορ από το Θέατρο Ένα

Ο ΤΡΟΜΟΣ, τα φαντάσματα, οι σκιές και λοιπά υπερφυσικά γεμίζουν συχνά τη σκηνή του Θεάτρου Ένα. Συμμερίζομαι τη συμπάθεια του Ανδρέα Χριστοδουλίδη προς έργα μυστηρίου, προς έργα-θρίλερ και γοητεύομαι, όπως κι εκείνος, από το συνδυασμό του μυθιστορηματικής ή κινηματογραφικής καταγωγής υλικού με τη θεατρική μορφή. «Το πάθος του Δράκουλα», «Το δωμάτιο της Βερόνικας», «Παγίδα θανάτου», «Closer», «Το πονηρό πνεύμα», «Η γυναίκα με τα μαύρα», «Ποντικοπαγίδα» (στο ΘΟΚ), κι ίσως άλλα που δε θυμάμαι. Αστυνομικά, τρόμου, ψυχολογικά θρίλερ έχουν ένα κοινό παρανομαστή, τη scar-f-γατμόσφαιρα. Στο θέατρο είναι αδύνατο να φοβηθεί κανείς όπως σε μια κινηματογραφική αίθουσα ή κατά τη διάρκεια μοναχικής ανάγνωσης ενός βιβλίου, στο θέατρο το φάντασμα το παίζει ο ηθοποιός, το όνομα του οποίου είναι γραμμένο στο πρόγραμμα. Στο θέατρο φοβάσαι (αν το καταφέρει ο σκηνοθέτης), αλλά... λίγο. Αυτό ακριβώς είναι το παιχνίδι που παίζει μαζίκας ο Αντρέας Χριστοδουλίδης, αυτό το αποτέλεσμα επιδιώκει, αυτόν τον ποιοτικό, συνειδητοποιημένο και... ευχάριστο φόβο προσπαθεί να προκαλέσει στους θεατές των «σκοτεινών» του παραστάσεων.

Η πρώτη παραγωγή του 2007, ο «Εξορκισμός» του Ντον Τέιλορ, φαινομενικά συνεχίζει τη γραμμή «των έργων με φαντάσματα» στη σκηνή του Ένα. Όμως και ο στόχος του συγγραφέα, και το αποτέλεσμα της παράστασης σ' ό,τι αφορά την αντίδραση των θεατών κάνουν αυτή την παράσταση να διαφέρει από τις προαναφερθείσες. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τη μορφή του υπερφυσικού θρίλερ για να υλοποιήσει την ιδεολογική του επίθεση κατά της αστικής καλοπέρασης, κατά του πολυτελούς τρόπου ζωής. Επιχειρεί να αποδείξει ότι η υπερικανοποίηση των υλικών αναγκών από ένα ζευγάρι αστών ισοδυναμεί με την πλήρη απενεργοποίηση της συνείδησης και την κώφωση απέναντι στους αδικημένους και πεινασμένους, ζωντανούς, αλλά και νεκρούς. Η εκδίκηση των τελευταίων παίρνει στο έργο τη μορφή εξωπραγματικών γεγονότων που συμβαίνουν στο πολυτελές εξοχικό του Έντμοντ και της Ρέιτσελ, η μπάλα των τρομακτικών επιθέσεων από το ανεξήγητο σκότος παίρνει και τους καλεσμένους, τον Νταν και τη Μάργαρετ, και τα πράγματα οδηγούνται σε βία και θάνατο.

γούνται σε βία και θάνατο.

Το ιδεολογικό περιεχόμενο του έργου του Ντον Τέιλορ ελέγχει, δε χωράει στη φόρμα του είδους και, κατά την άποψή μου, συγκρούεται μαζί της.

Είναι δύσκολο (φάνηκε και από το ίδιο το κείμενο) να χρησιμοποιηθεί το υπερφυσικό θρίλερ μόνο ως μέσο, ως όχημα, επειδή ως είδος έχει αυτοτέλεια και αυτάρκεια, έχει εσωτερικούς κανονισμούς,

την παραβίαση των οποίων εκδικείται. Η μηχανιστική συσσώρευση πρώτα πράξεων, μετά τρομακτικών και βίαιων γεγονότων δεν έχει τη χάρη ενός γνήσιου έργου τρόμου, ακριβώς επειδή ο συγγραφέας ενδιαφέρεται για την αποκάλυψη του μυστηρίου, και όχι για το ίδιο το μυστήριο. Βιάζεται να φανερώσει την ιδεολογική του θέση, να δηλώσει ότι θεωρεί την πολυτέλεια έγκλημα, να θίξει όσους αυτοαπακαλούνται προοδευτικοί και κλεί-

νουν την αδικία έξω από τα καλοβαλμένα τους σπίτια.

Το παράξενο είναι ότι ενώ ο Τέιλορ χρησιμοποιεί το «είδος» μόνο για να αναδείξει το ιδεολόγημά του, ο σκηνοθέτης της παράστασης Αντρέας Χριστοδουλίδης δεν ενδιαφέρεται για τις σοσιαλιστικές ιδέες του έργου και επικεντρώνεται στα οικεία γνωρίσματα του είδους. Υπερτονίζει την ατμόσφαιρα, επιστρατεύει τεχνάσματα από παλαιότερες παραστάσεις, όπως τα περάσματα της γυναίκας-φάντασμα, όπως τους τοίκους από πανί που ζωντανεύουν... Μάταια, το κείμενο δεν έχει μέσα τη γλυκιά γοητεία του τρόμου, γενικά δεν έχει μέσα παιχνίδι, έχει αταίριαστη με τα μέσα που χρησιμοποιεί ο σκηνοθέτης ιδεολογική σκοπιμότητα.

Οι τέσσερις ηθοποιοί της παράστασης, ο Σωτήρης Μεστάνας, ο Μανώλης Μιχαηλίδης, η Μικαέλλα Κουτουμάνου, η Μαρία Καρασούλα, δούλεψαν με ευσυνειδησία, αλλά χωρίς ιδιαίτερη έμπνευση.

NONA ΜΟΛΕΣΗ

• Εκ παραδρομής στο πρόγραμμα του «Περιμένοντας τον Γκοντό» του ΘΟΚ για την παλαιότερη παραγωγή του ίδιου έργου από την ΕΘΑΛ, ο σκηνογράφος αναφέρεται ως Νικολέτα Σαββίδου. Το σωστό, βέβαια, είναι Κούλα Σαββίδου, το δένδρο της οποίας ήταν τόσο μπεκετικό.

Μετάφραση: Ιάσωνα Ιεροδιακόνου

Σκηνοθεσία:

Αντρέας Χριστοδουλίδης

Σκηνικά/Ενδυματολογία:

Μαρία Χατζηκλεάνθους

Φωτισμός:

Ανδρέας Χριστοδουλίδης

Παίζουν: Σωτήρης

Μεστάνας,

Μανώλης Μιχαηλίδης,

Μικαέλλα Κουτουμάνου,

Μαρία Καρασούλα,

Λέλια Λαμπριανίδου.